ЗАТВЕРДЖУЮ
в.о. президента
державного некомерційного підприємства
«Державний університет
«Київський авіаційний інститут»

Ксенія СЕМЕНОВА

04 2025 року

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Косілової Ольги Іванівни на тему «Конституційно-правове забезпечення політичних прав і свобод людини та громадянина: доктринально-правові підходи до розуміння в умовах викликів сучасності», поданої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук зі спеціальності 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право

Науковий рівень дисертації Косілової Ольги Іванівни на тему «Конституційно-правове забезпечення політичних прав і свобод людини та громадянина: доктринально-правові підходи до розуміння в умовах викликів сучасності» відповідає діючим вимогам до атестації здобувачів ступеня доктора наук, а саме «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1197, а також науковому паспорту спеціальності 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право.

Дисертація Косілової Ольги Іванівни **«Конституційно-правове забезпечення політичних прав і свобод людини та громадянина: доктринально-правові підходи до розуміння в умовах викликів сучасності»** є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем, характеризується єдністю змісту, має встановлену вимогами структуру: анотацію, вступ, 6 розділів (26 підрозділів), висновки, список використаних джерел, додатки, містить наукові положення, що мають наукову новизну, істотне практичне та теоретичне значення в галузі юридичної науки.

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт. Актуальність теми дослідження політичних прав і свобод як ключового елементу процесу демократизації ґрунтується на кількох аспектах. Політичні права та свободи є основою для побудови демократичної держави, що є важливим для країн, які перебувають на етапі демократизації або прагнуть зміцнити свої демократичні інститути. У сучасному світі питання захисту політичних прав набуває особливої важливості через виклики, пов'язані з авторитарними режимами, загрозами свободі слова, правам людини та участі громадян в управлінні державою.

Стан політичних прав і свобод безпосередньо впливає на стабільність держави, її політичний режим та демократичні процеси. Тому дослідження цієї теми є важливим для розуміння того, як зміцнення політичних прав може сприяти стабільності та демократичному розвитку країни. Політичні права, які пов'язані з активною участю громадян в управлінні державою, також впливають на рівень політичної культури та свідомості населення. Це робить тему особливо актуальною в контексті формування громадянського суспільства та зміцнення взаємодії між особистістю і державою.

Сьогоднішній світ вимагає переосмислення класичних підходів до політичних прав, щоб забезпечити їх дієвість у нових реаліях глобалізації та технологічної революції. Складна геополітична ситуація та глобальні виклики, пов'язані з безпекою, міграцією та збереженням національної ідентичності, роблять політичні права і свободи ще більш значущими. Особливо важливим постає питання захисту політичних прав у періоди воєнного стану, коли обмеження прав і свобод може бути необхідним для забезпечення національної безпеки. Проте навіть у таких умовах політичні права не повинні втрачати свого значення, адже вони є ключем до формування сильної демократії та політичної стабільності.

Актуальність теми підкреслюється також її зв'язком з особистими правами та свободами. Повага до людської гідності та захист прав людини є важливими складовими конституційного права, що дозволяє глибше зрозуміти сутність демократичних процесів. Процеси глобалізації та посилення тенденцій до універсалізації прав, створення нових міждержавних утворень та союзів поступово стирають межі між різними конституційно-правовими статусами особи, розширюють перелік загальнолюдських прав і сприяють виникненню нових видів прав та свобод. Каталог прав людини, закріплений у багатьох міжнародно-правових документах та вітчизняному законодавстві, відображає ці зміни. Нині права і свободи набувають нових рис, зокрема універсальності, невідчужуваності та невід'ємності, вони також виражають приватну автономію, свободу особи та гарантованість.

Необхідність подальшого дослідження конституційно-правового забезпечення політичних прав і свобод в Україні зумовлена глобалізаційними зрушеннями, зміною геополітичних орієнтирів та входженням України до ЄС. Це вимагає наближення законодавства України до європейських стандартів.

Актуальними є й інші виклики сучасності, такі як воєнний стан, цифровізація держави та трансформація правової системи загалом. Важливим є науковий аналіз політичних прав і свобод у контексті порівняння з ФРН — однією з найбільш впливових країн ЄС, оскільки вступ до цього об'єднання є головним зовнішньополітичним вектором розвитку України.

У дисертаційному дослідженні проаналізовано теоретичні основи політичних прав і свобод, їх природу та сутність, а також зв'язок із іншими правами людини, зокрема правом на гідність. Проаналізовано філософські та юридичні концепції, які визначають універсальний характер цих прав і підкреслюють їхню важливість для демократичного суспільства. Обґрунтовано принципи невідчужуваності, невід'ємності та універсалізму політичних прав,

що дозволяє краще зрозуміти їхню роль у захисті особистих і громадянських свобод.

Значну увагу приділено конституційно-правовому забезпеченню політичних прав і свобод. Досліджено національне законодавство України та міжнародні документи, що регулюють ці права. Особливий акцент зроблено на механізмах захисту політичних прав через національні та міжнародні судові інституції. У рамках дослідження розглянуто роль органів державної влади, зокрема Президента України, Верховної ради України, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у забезпеченні та реалізації політичних прав. Проаналізовано виклики та обмеження політичних прав. Одним із ключових аспектів є аналіз обмежень політичних прав в умовах кризових ситуацій, таких як війна або надзвичайний стан.

Досліджено межі допустимих обмежень, які встановлюють державні органи, намагаючись зберегти баланс між безпекою держави та захистом прав людини. Проаналізовано інші виклики сучасності, які ускладнюють/ унеможливлюють реалізацію політичних прав і свобод, зокрема таких як політичну корупцію, трансформація виборчої системи, децентралізація влади, правові прогалини та колізії в законодавстві, тощо.

Дисертація акумулювала науковий матеріал, який послужив її дослідницькою основою і сприяв подальшому розвитку юридичної науки. Теоретичну основу дисертації складають праці вітчизняних і зарубіжних фахівців у галузі теорії держави і права, конституційного і міжнародного права, філософії права.

Проблема конституційно-правового забезпечення політичних прав уже тривалий час перебуває в центрі уваги науковців. Попри наявність окремих досліджень, комплексного теоретико-правового аналізу цієї проблеми досі не здійснено. Тому важливо провести системне дослідження доктринальних і правових підходів до конституційного забезпечення політичних прав в умовах сучасних викликів, враховуючи конституційні принципи права та основні цінності. При цьому в основі дослідження лежать конституційні принципи права та цінності як основоположні засади регулювання прав людини. Сукупність цих факторів визначила необхідність проведення дисертаційного дослідження, зважаючи на доктринальну значущість та недосконалість нормативно-правового регулювання політичних прав і свобод людини та громадянина. Під час підготовки дослідження авторка використовувала документи Європейського суду з прав людини, офіційну інформацію Конституційного Суду України, Верховного Суду, Федерального конституційного суду Німеччини, а також аналітичні документи та наукові публікації вітчизняних і зарубіжних науковців.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема і зміст дисертаційного дослідження узгоджується із проведеною науково-дослідною роботою, яка здіснювалася в науково-дослідній частині Інституту права, Київського національного університеті ім. Т.Шевченка «Розробка системного вчення про основні права людини з метою втілення в Україні європейських

правових цінностей у контексті розбудови громадянського суспільства» (номер державної реєстрації 19 БФ042-01). Авторка дослідила зміст та сутність права на людську гідність як основоположного права в системі прав і свобод людини і громадянина; зарубіжний досвід нормативного закріплення та тлумачення права на людську гідність у нормативних джерелах та висновках Федерального Конституційного Суду Німеччини та Конституційного суду України.

Значну увагу авторка приділила дослідженню політичних прав і свобод: їх правовій природі, генезі, нормативному закріпленню, нормативним підставам, межам та обгрунтуванню обмежень політичних прав і свобод.

Тема і зміст дисертаційного дослідження узгоджується із Планом наукових досліджень Державного податкового університету в межах науково-дослідних тем кафедри теорії та історії держави і права:

- «Забезпечення дії права в процесі реалізації державної політики» (номер державної реєстрації: 0117U006224), де авторкою досліджено особливості реалізації принципу верховенства права в діяльності органів державної влади; державну владу в її інституціональному розумінні; особливості реалізації принципу верховенства права в діяльності органів державної влади; співвідношення влади та громадянського суспільства.
- «Трансформація правової системи України в умовах воєнного та післявоєнного стану» (номер державної реєстрації 0123U104293), де дослідницею. Розкрито особливості реалізації політичних прав і свобод людини в умовах воєнного стану та запропонувала шляхи удосконалення відповідних відносин.

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національного авіаційного університету від 22 травня 2024 року № 6.

Наукова новизна результатів докторської дисертації. Дисертаційна робота є першим в Україні комплексним правовим дослідженням, у якому проаналізовано правову природу політичних прав і свобод людини і громадянина, їх конституційно-правові засади реалізації в контексті німецької правової доктрини та інших провідних європейських правових шкіл; їх розвиток та еволюцію, здійснено класифікацію та правовий аналіз політичних прав та свобод за новим для українських дослідників підходом їх класифікації – за функціями прав, що грунтується на німецькій правовій доктрині; теоретичні та практичні аспекти обмеження політичних прав і свобод; інституційну спроможність органів державної влади, місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства у сфері забезпечення політичних прав і свобод, а також особливості реалізації політичних прав і свобод в умовах викликів сучасності: воєнного стану, трансформації виборчої системи, децентралізації державної влади, корупції, розвитку технологій штучного інтелекту тощо.

За результатами дисертаційного дослідження отримано такі нові наукові результати:

уперше:

– обґрунтовано класифікацію політичних прав і свобод за функціями прав з огляду на комплексне дослідження німецької правової доктрини та

поглядів вітчизняних учених у цій галузі, а саме: права політичної співучасті (виборче право, референдне право, право на доступ до публічної служби); захисні політичні права (права на опір та повстання, право петицій); політичні права рівності та свободи (свобода об'єднань, свобода зборів, свобода вираження поглядів та інформації);

– обґрунтовано, що право на політичну участь є похідним від права на людську гідність, яке є основоположним правом в системі політичних прав;

– сформульовано авторське визначення терміну «політична участь» (співучасть) як одну з форм реалізації політичних прав, що належить переважно громадянам конкретної держави; полягає у впливі особи на здійснення державної політики, прийняття значущих рішень суспільно-політичного розвитку, формування органів державної влади;

– встановлено, що відповідно до класифікації прав і свобод за функціями прав німецькими дослідниками, політичні права і свободи загалом визначають як права співучасті;

– проаналізовано термін «свобода» за німецькою правовою доктриною та встановлено, що основні права розглядаються як способи (виміри) вільного розвитку особистості. Таким чином, у німецькому праві немає як такого чіткого розмежування на «права і свободи», як в Україні, а Конституція ФРН у формі основних прав стала «букетом» багатьох свобод; таким чином, можна визначити, що права у німецькій правовій доктрині є водночас свободами;

– встановлено, що на думку німецьких дослідників, рівність як принцип права та фундаментальна цінність реалізується через окрему групу прав: прав рівності, які становлять особливу групу прав, які на відміну від прав на свободу (захисні права) та права на отримання благ, які в першу чергу забороняють або визначають конкретну поведінку держави, передусім спрямовані та вимагають чітко визначених дій органів державної влади;

– встановлено, що правомірна реалізація політичних прав може бути обмежена лише за умови дотримання загальних умов втручання в основні права людини; на відміну від особистісних (громадянських) прав та свобод, які є невідчужуваними, більшість з визначених нами політичних прав та свобод можуть обмежуватися. Обмеження щодо реалізації політичних прав приватних осіб можуть запроваджуватися або на користь гарантування прав інших приватних осіб, або на користь забезпечення функціонування держави. Запропоновано пропозиції до вдосконалення законодавчих механізмів забезпечення політичних прав в умовах трансформації правових систем;

– здійснено системний аналіз впливу воєнного стану на реалізацію політичних прав і свобод в Україні в умовах збройної агресії з боку рф;

– здійснено ґрунтовний аналіз впливу технологій штучного інтелекту на реалізацію політичних прав і свобод, зокрема права на участь у виборах, свободу вираження поглядів та право на приватність в умовах цифрової трансформації суспільства;

– обґрунтовано необхідність правового регулювання використання ШІ у виборчому процесі, включаючи мікротаргетинг, захист персональних даних та запобігання дезінформації; – запропоновано концепцію балансування між

перевагами використання ШІ в політичних процесах і гарантіями дотримання прав людини, з урахуванням міжнародних стандартів (GDPR, Європейська етична хартія щодо ШІ);

удосконалено:

– визначення політичних прав і свобод людини і громадянина як прав, які гарантують індивідуальну свободу та участь в політичному процесі суспільства, які є необхідними для забезпечення громадянських свобод і демократії;

– визначення терміну «політична безпека» як комплексу заходів, спрямованих на збереження конституційно легітимізованого політичного ладу тієї чи іншої держави, забезпечення державотворення та конструктивної політики;

– розуміння змісту поняття «озброєна демократія» що стосується збірки законів, делегованого законодавства та судових рішень, які обмежують певні права та свободи в демократичному суспільстві з метою захисту існування держави, її демократичного характеру та інститутів, прав меншин тощо;

– теоретичні підходи до змісту права на людську гідність, яке можна узагальнено визначити як природне право особи, що не залежить від соціального, расової, національної чи іншої приналежності, надається людині від народження та діє після смерті, базується на усвідомленні особою власної цінності, що реалізується у вільному самовираженні у суспільстві та автономії;

набули подальшого розвитку:

– дослідження політичних прав громадян як неодмінної умови функціонування всіх інших видів прав, що становлять органічну основу системи демократії і виступають як цінності, якими влада повинна обмежувати себе і на які повинна орієнтуватися. Це дозволило розглядати право громадян на участь в управлінні державою, на участь в діяльності політичної системи не як самодостатні, а як засоби здійснення загальнонародного права на владу;

– вивчення й компаративний аналіз світового (ФРН) та вітчизняного досвіду реалізації доктрини прав і свобод, що дозволило встановити наріжну відмінність, яка полягає зокрема у тому, що у доктрині права та судовій практиці ФРН однією з основних проблем виступає питання виваженості пріоритетів основних прав на свободи, визначення їх меж (конкуренція основних прав на свободу між людьми), а в Україні здебільшого йдеться про пошуки шляхів гармонізації взаємовідносин особистості з державою; з'ясовано, що в німецькому праві дана категорія трактується як внутрішня властивість людини, що не лише декларується, а й підкреслюється, а держава виступає зовнішнім інструментом для її реалізації (гарантії, захист тощо);

– дослідження політичної свободи, що відображає одну зі сторін особистої свободи: людина як розумна істота, носій політичної свідомості і політичної волі, має право діяти як самостійний і вільний учасник політичного процесу;

- науковий аналіз Конституції України та інших нормативно-правових актів, у яких закладено фундаментальну ідею про те, що природні, невід'ємні і невідчужувані права на свободи людини мають набувати вирішального значення у взаємовідносинах людини із державною владою. Водночас, аналіз

наукових джерел українського права дозволив стверджувати, що тут не йдеться про природну свободу людини, натомість підкреслюється, що свобода є певним каркасом, в межах якого людина реалізує можливості юридично-значущої поведінки;

- узагальнення основних свобод особи, закріплених в Основному Законі ФРН, яку можна класифікувати як: класичні свободи людини, такі як вільний розвиток, фізична цілісність, свобода совісті, вираження поглядів, мистецтва та науки, свобода асоціацій, свобода пересування, правова рівність; економічні свободи, такі як свобода договорів, гарантія права власності та спадщини та свобода професій; політичні права на участь, такі як виборче право, свобода зібрань, свобода преси, свобода петицій, свобода створення політичних партій, доступ на державні посади; основні судові права, такі як доступ до судів, незалежність судів, гарантії судового захисту, право на судовий розгляд справи, заборона виняткових судів та свавільних арештів, а також принцип «ніякого покарання без закону» та принцип рівності сторін у судовому процесі;

- теоретичні підходи до розуміння Федерального конституційного суду, згідно з порядком Основного закону, держава отримує свою легітимність винятково тому, що вона конкретно служить народу;

– понятійно-термінологічний апарат шляхом уточнення змісту такого поняття як «інституційна спроможність органів державної влади у сфері забезпечення політичних прав і свобод громадян» під яким варто розуміти здатність вказаних органів забезпечувати належне прийняття організаційних, нормативних та інших заходів для належної реалізації відповідно до принципів верховенства права, взаємної відповідальності людини та держави, забезпечення балансу інтересів більшості та меншості, підзвітність та взаємоконтроль між органами державної влади та органами місцевого самоврядування;

– розуміння ролі прав людини на опір та повстання як наслідку багатовікової боротьби людей різних континентів за свої права і свободи, що легалізує право конкретного народу в конкретний час, за конкретних підстав чинити опір деспотичній владі і будь-яким спробам узурпації влади з метою захисту або поновлення конституційного ладу. Доведено, що ці права є природніми правами людини, метою їх реалізації не обов'язково є повалення чи насильницька зміна конституційного ладу, але й його збереження;

– теоретико-методологічні підходи до обґрунтування найдієвішого механізму захисту права на народний суверенітет шляхом відкликання влади народом. Результати аналізу міжнародних правових актів, конституцій зарубіжних країн та України, теоретико-правових досліджень засвідчили, що права народу на опір та повстання є підставою для визнання таких прав ефективною гарантією забезпечення народного і державного суверенітету;

– визначення особливостей політичних прав та свободи у порівнянні з іншими групами прав, серед яких соціально-економічні, культурні є особливий склад учасників політичних правовідносин, де загальними вимогами до суб'єктів цих правовідносин є зокрема, наявність громадянства України, досягнення певного віку (18 років), дієздатність.

Аналіз законодавства України в частині реалізації кожного виду політичних прав передбачає дотримання додаткових вимог (цензів), таких як вік, фіксований термін проживання на території держави, володіння державною мовою тощо. Зокрема це стосується виборчого права та права доступу до державної служби.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій. Результати дисертаційного дослідження є обґрунтованими та достовірними, оскільки базуються на комплексному аналізі теоретичних концепцій, наукових праць, чинного законодавства та міжнародно-правових актів.

У роботі застосовано сучасні методологічні підходи, зокрема функціональний, інституційно-правовий, компаративний та антропологічно-політичний, що забезпечило глибоке та всебічне дослідження конституційно-правового механізму реалізації політичних прав і свобод людини та громадянина. Дослідження здійснювалося із використанням діалектичного, синергетичного та системного методів, що дозволило простежити взаємозв'язки, еволюцію та структуру політичних прав у системі конституційних прав і свобод.

Застосовано спеціально-юридичні методи, зокрема історико-правовий для аналізу становлення політичних прав, формально-юридичний для виявлення прогалин і колізій у нормативно-правовому регулюванні, порівняльно-правовий для зіставлення особливостей правових систем України та Німеччини, а також доктринально-правовий метод для дослідження законодавчих актів, рішень Конституційного Суду України, Федерального Конституційного Суду Німеччини та міжнародних правових норм. Міждисциплінарний підхід, що включав аксіологічно-правовий аналіз, інституційний аналіз та соціологічний підхід, дозволив оцінити взаємодію політичних прав із фундаментальними правовими цінностями, проаналізувати політичну безпеку держави та рівень довіри громадян до інститутів влади.

Дисертація ґрунтується на міжнародних стандартах прав людини, що дозволило зіставити національне законодавство з нормами міжнародного права та визначити напрями його вдосконалення. Аналіз історичного розвитку політичних прав і свобод, їхнього нормативного закріплення та практики реалізації в різних країнах сприяв формуванню цілісного уявлення про їхню роль у демократичному суспільстві. У роботі вперше проведено дослідження політичних прав через призму німецької правової доктрини та застосовано функціональний підхід до їх класифікації, що дало змогу виявити нові аспекти їх реалізації та захисту. Обґрунтовано зв'язок політичних прав із принципом людської гідності та верховенства права, що є ключовими елементами сучасної демократичної держави. Наукові висновки та рекомендації підтверджуються емпіричними даними, судовою практикою, аналітичними матеріалами міжнародних та національних правозахисних інституцій. Вони спрямовані на вдосконалення нормативно-правової бази України у сфері забезпечення політичних прав і свобод, зокрема в умовах сучасних викликів, таких як

воєнний стан, цифровізація та процеси євроінтеграції. Таким чином, наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, є логічно виваженими, обґрунтованими та можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях, нормотворчій діяльності та практиці правозастосування.

Практичне значення одержаних результатів. Матеріали дослідження, сформульовані висновки, пропозиції та рекомендації можуть бути використані:

- *у науково-дослідній роботі* – у подальших наукових розробках актуальних проблем правової природи політичних прав і свобод, особливостей їх конституційно-правового забезпечення, зокрема в умовах трансформації правової системи, цифровізації державного управління, воєнного стану та післявоєнного відновлення України;
- *у правотворчості* – при вдосконаленні чинного законодавства України, зокрема Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування», «Про політичні партії в Україні», «Про всеукраїнський референдум», «Про громадські об'єднання», а також при розробці та прийнятті нових нормативно-правових актів щодо забезпечення політичних прав і свобод громадян в умовах глобальних викликів і демократичних реформ;
- *у правозастосуванні* – для уніфікації практики застосування норм чинного законодавства з питань реалізації та конституційно-правового забезпечення політичних прав і свобод, зокрема у діяльності Конституційного Суду України, Верховного Суду, Центральної виборчої комісії, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, органів місцевого самоврядування та громадських організацій, які займаються захистом політичних прав;
- *у освітньому процесі* – при підготовці навчальних посібників, підручників та навчально-методичних матеріалів, а також при викладанні навчальних дисциплін «Конституційне право України», «Муніципальне право України», «Виборче право», «Міжнародне право прав людини», «Філософія права», а також спеціалізованих курсів з питань конституційно-правового регулювання політичних прав і свобод;
- *у правозахисній та правопросвітницькій роботі* – для вдосконалення механізмів моніторингу дотримання політичних прав громадян, розробки рекомендацій щодо забезпечення ефективної реалізації виборчих прав, права на мирні зібрання, свободи об'єднань та інших демократичних прав; для розвитку стратегій національної безпеки – у частині правового забезпечення політичної безпеки держави, аналізу ризиків і загроз для політичних прав громадян, а також у сфері правового регулювання обмежень політичних прав в умовах надзвичайного та воєнного стану.

Використання результатів роботи. Результати дисертаційного дослідження використано: в освітньому процесі Дніпровського гуманітарного університету (акт про впровадження № 2 від 25.02.2025); Білоцерківського національного аграрного університету (довідка про впровадження № 01-12/91 від 24.02.2025); Житомирського державного університету ім. Івана Франка (довідка про

впровадження від 27.02.2025); в науково-дослідній діяльності Державного науково-дослідного інституту МВС України (акт про впровадження № 26/163 від 12.02.2025); Державного податкового університету (акт про впровадження від 04.03.2025); в освітньому процесі кафедри міжнародного та європейського права Факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету (довідка про впровадження № 15/467 від 02.10.2024); в практичній діяльності: Конституційного Суду України (довідка про впровадження від 13.03.2025); ГО «Захист прав фізичних та юридичних осіб» (довідка про впровадження від 20.02.2025).

Особистий внесок автора в одержанні результатів. Дисертаційне робота є самостійним науковим дослідженням. Теоретичні обґрунтування, практичні рекомендації, висновки та пропозиції належать особисто авторці дисертації.

Для аргументації деяких висновків у роботі використано праці інших науковців, на які зроблено посилання. З колективних наукових праць у дисертаційній роботі використано лише авторські ідеї та положення.

Основні положення та наукові результати дослідження викладено в 61 наукових працях, зокрема у 27 наукових фахових виданнях України з галузі науки, з якої підготовлено дисертацію, 6 статтях у зарубіжних наукових виданнях, 2 з яких у виданнях, що проіндексовані в базі даних Web of Science Core Collection, 4 в базі даних Scopus. Крім того, серед публікацій, які додатково відображають наукові результати дисертації, 28 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій різного рівня.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Косілова О. І. Правозахисні функції громадянського суспільства. *Підприємництво, господарство і право.* 2011. № 10. С. 10–13. ISSN 2663-5321. DOI відсутній. URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2011/10_2011.pdf
2. Косілова О. І. Особливості взаємодії громадянського суспільства та держави в умовах розвитку конституціоналізму в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки».* 2013. Вип. 4, т. 1. С. 40–43. ISSN 2663-2799. DOI відсутній.
URL: http://www.lj.kherson.ua/index.php/arkhiv-vidannya?id=23
3. Косілова О. І. Політична безпека держави: теоретичний та структурно-функціональний аспект. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. Серія «Юридичні науки».* 2018. № 1(23). С. 106–115. ISSN 2707-7276. ISSN: 2616-6798. DOI відсутній.
URL:http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=iblsd_2018_1_13

4. Косілова О. І. Індикатори політичної безпеки держави. *Наука і правоохорона.* 2018. № 2(40). С. 273–279. ISSN 2072-8670.
DOI: 10.36486/np. URL:http://naukaipravoohorona.com/ua/journal. php?year = 2018&number=2&lang=ukr
5. Косілова О. І. Виборча система як елемент політичної безпеки: політико-правовий аспект. *Наука і правоохорона.* 2018. № 3(42). С. 73–81. ISSN 2072-8670. DOI: 10.36486/np. URL: http://naukaipravoohorona.com/ua/journal.php?year=2018&number=3&lang=ukr
6. Косілова О. І. Нормативна закріпленість принципу універсальності прав людини в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2019. № 3. С. 32–35. ISSN 2524-0374. DOI відсутній.
URL: http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-uncategorised/111-3-2019-ukr
7. Косілова О. І. Конституційні права та свободи: україно-німецький правовий дискурс. *Юридичний вісник.* 2018. № 4. С. 70–75. ISSN 2664-6277. DOI відсутній. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2018_4_13
8. Косілова О. І. Право політичної співучасті громадянина як члена демократичної спільноти. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки.* 2019. Т. 30(69), № 5. С. 42–47. ISSN 2710-4664 DOI:https://doi.org/10.32838/2707-0581/2019.5/08
9. Косілова О. І. Класифікація основних прав і свобод людини і громадянина за функціями прав у правовій системі Німеччини. *Наука і правоохорона.* 2019. № 4(46). С. 389–393. ISSN 2072-8670. DOI: 10.36486/np.
URL: http://naukaipravoohorona.com/journal/ukr/2019_4.pdf
10. Косілова О. І. Особливості політичної корупції в Україні. *Наука і правоохорона.* 2019. № 1. С. 296–304. ISSN 2072-8670. DOI: 10.36486/np.
URL: http://naukaipravoohorona.com/journal/ukr/2019_1.pdf
11. Косілова О. І. Право на людську гідність у системі конституційних прав України та Німеччини. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Юридичні науки.* 2020. № 1(112). С. 27–32.
ISSN 1728-2195 DOI: https:doi.org/10.17721/1728-2195/2020/1.112-11.
URL: http://visnyk.law.knu.ua/ua/baza-nomeriv/734-pravo-na-lyudsku-hidnist-u-systemi-konstytutsiynykh-prav-ukrayiny-ta-nimechchyny
12. Косілова О. І. Тлумачення ст. 21 Конституції України у контексті європейської правової доктрини. *Інформація і право.* 2020. № 2(33). С. 23–31.
ISSN 2616-6798. DOI відсутній.
URL: http://ippi.org.ua/kosilova-oi-tlumachennya-statti-21-konstitutsii-ukraini-u-konteksti-%D1%94vropeiskoi-pravovoi-doktrini-st
13. Косілова О. І. Право на гідність у системі прав і свобод людини і громадянина. *Наука і правоохорона.* 2020. № 1. С. 94–101.
ISSN 2072-8670. DOI: https: //doi.org/10.36486/np.2020.1(47)
URL: http://naukaipravoohorona.com/journal/ukr/2020_1/11.pdf
14. Косілова О. І. Тлумачення права на гідність у правовій доктрині та практиці Федерального конституційного суду Німеччини. *Вчені записки Таврійського*

національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2020. Т. 31(70), № 2, ч. 1. С. 41–46. ISSN 2710-4664.
DOI: https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-1/08
15. Косілова О. І. Правова природа політичних прав та свобод. *Наука і правоохорона.* 2020. № 2(48). С. 94–101. ISSN 2072-8670. DOI: https://doi.org/10.36486/np.2020.2(48)
URL: http://naukaipravoohorona.com/journal/ukr/2020_2.pdf
16. Косілова О. І. Теоретичні та практичні аспекти обмеження прав і свобод: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Інформація і право.* 2020. № 3. С. 26–33. ISSN 2616-6798. DOI відсутній.
URL:http://ippi.org.ua/kosilova-oi-teoretichni-ta-praktichni-aspekti-obmezhennya-prav-i-svobod-vitchiznyanii-ta-zarubizhnii
17. Косілова О. І. Обмеження політичних прав та свобод: нормативні підстави, механізм реалізації. *Вісник КНУ. Юридичні науки.* 2020. № 3(114). С. 18–24. ISSN 2520-2282. DOI: https:doi.org/10.17721/1728-2195/2020/3.114-4
URL:http://visnyk.law.knu.ua/ua/baza-nomeriv/764-obmezhennya-politychnykh-prav-i-svobod-normatyvni-pidstavy-mekhanizm-realizatsiyi
18. Косілова О. І. Право на свободу об'єднання у політичні партії у ФРН: міжнародні стандарти, підстави втручання, межі обмеження. *Південноукраїнський правничий часопис.* 2020. № 2. С. 3–8. ISSN 2664-6323. DOI: https://doi.org/10.32850/sulj.2020.2.1
19. Косілова О. І. Правове забезпечення конституційних прав і свобод: адміністративно-правовий аспект. *Інформація і право.* 2021. № 1(36). С. 134–141. ISSN 2616-6798. DOI відсутній.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2021_1_20
20. Косілова О. І. Політична участь як форма реалізації політичних прав: теоретико-правовий дискурс. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.* 2021. № 2(50). С. 127–133. ISSN 2078-1431.
DOI: https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.№2(50).242896
21. Косілова О. І. Нормативно-правове забезпечення реалізації політичних прав громадян України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. *Інформація і право.* 2021. № 3. С. 176–183. ISSN 2616-6798. DOI: https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.3(38).243823
22. Косілова О. І. Адміністративно-правове забезпечення політичних прав і свобод органами місцевого самоврядування. *Юридичний бюлетень.* 2021. № 20. С. 37–41. ISSN 2414 – 4207. DOI: https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2021.20.08
23. Косілова О. І. Інструменти адміністративно-правового забезпечення реалізації політичних прав громадян України. *Інформація і право.* 2021. № 1 (36). С. 45–50. ISSN 2616-6798.
DOI:https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.1(36).238323
24. Косілова О. І. Забезпечення політичних прав і свобод Верховною Радою України: конституційно-правовий аналіз. *Ірпінський юридичний часопис.* 2023. Вип. 3(12). С. 35–44. ISSN 2617-4154
DOI:https://doi.org/10.33244/2617-4154-3(12)-2023-35-43

25. Косілова О. І. «Озброєна демократія» – засіб проти авторитаризму? *Юридичний науковий електронний журнал.* 2023. № 7. С. 78–82. ISSN 2524-0374. DOI:https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-7/16DOI:
26. Косілова О. І. Теоретико-правовий аналіз прав на опір та повстання: умови їх легітимації. *Наука і правоохорона.* 2023. № 3(61). С. 83–92. ISSN 2072-8670. DOI: https://doi.org/10.36486/np.2023.3(61)
URL: https://naukaipravoohorona.com/journal/ukr/2023_3.pdf
27. Косілова О. І. Міжнародні стандарти політичних прав людини. *Наукові інновації та передові технології.* 2024. № 4(32). С. 404–413. ISSN 2786-5853. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4(32)-404-413 URL: http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/10478

Статті в іноземних виданнях:

1. Fedotova H., Kosilova O., Kobets M. Protection of Life and Health of Citizens in The Sphere of Production and Circulation of Medicines and Medical Products: a Legal Aspect. *Journal of History Culture and Art Research.* 2020. Vol. 9, No. 1. P. 30–48. Web of Science Core Collection.
Особистий внесок автора: формулювання теоретичних засад правового захисту життя і здоров'я громадян у сфері обігу лікарських засобів; аналіз чинного законодавства України; порівняльне узагальнення правових моделей захисту пацієнтів у європейському просторі – 0,44 др. арк.
ISSN: 2147-0626.
DOI:http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v9i1.2533
2. Kosilova O., Kravchenko M., Otradnova O., Solodovnikova K., Fedotova H. Public-law dimension of the right to expected life in Ukraine and Germany. *The Asian International Journal of Life Sciences (ASIA LIFE SCIENCES).* 2019. Supplement 21(1). P. 493–508. Scopus.
Особистий внесок автора: проведення порівняльно-правового аналізу тривалості очікуваного життя як об'єкта публічно-правового регулювання у Німеччині та Україні; розробка авторської моделі правового забезпечення цього права в українському контексті – 0,22 др. арк.
ISSN: 0117-3375. DOI відсутній.
3. Kosilova O. I., Kravchenko M. G., Fedirko I. P. The right for freedom uniting in political parties: experience of Ukraine and the federal republic of Germany. *International Journal of Human Rights and Constitutional Studies*. 2022. Vol. 9, No. 1. P. 1–17. Web of Science Core Collection.
Особистий внесок автора: здійснено теоретико-правове обґрунтування свободи об'єднання в політичні партії як складової політичних прав людини; проведено порівняльний аналіз нормативно-правового регулювання в Україні та Німеччині щодо створення та діяльності політичних партій; розроблено пропозиції щодо удосконалення українського законодавства у сфері реалізації права на свободу політичного об'єднання з урахуванням європейських стандартів– 0,40 др. арк.
DOI: 10.1504/IJHRCS.2022.119446.
ISSN: 2050-103X (Print), 2050-1048 (Online).

4. Kosilova O. I., Rozghon O. V., Solodovnikova K. K., Stolbovyi V. M., Barabash O. O. Observance of human rights in the use of AI as technology. *Law, State and Telecommunications Review*. 2022. Vol. 14, No. 2. P. 38–67. Scopus.
Особистий внесок автора: здійснено дослідження правових ризиків використання штучного інтелекту щодо дотримання прав людини; аналіз міжнародних стандартів та національного законодавства; формулювання етично-правових підходів до регулювання ІТ-систем – 0,42 др. арк.
ISSN: 2050-103X (Print), ISSN: 2050-1048 (Online)
DOI: https://doi.org/ 10.26512/lstr.v14i2.41558
5. Lykhova S. Ya., Lysko T. D., Kosilova O. I., Kyrychenko O. V., Shamara O. V. Cyber-corruption: new types of corruption offences in the digital world and their impact on criminal liability. *Revista Relações Internacionais do Mundo Atual Unicuritiba.* 2023. Vol. 3, No. 41. P. 135–147. Scopus.
Особистий внесок автора: визначення новітніх форм кіберкорупції; аналіз впливу цифрових правопорушень на межі кримінальної відповідальності; участь у формулюванні висновків щодо напрямів протидії кіберкорупційним загрозам – 0,18 др. арк.
ISSN: 2316-2880.
DOI: https://doi.org/ 10.32914/i.55.1-2.7
6. Babikov O., Svintsytskyi A. V., Nazarov V. V., Kosilova O. I., Bozhyk V. Rights and freedoms during covert investigations: Balance between security and personal freedoms. *International Journal of Police Science & Management.* 2024. P. 1–13. Scopus.
Особистий внесок автора: теоретичне обґрунтування меж допустимості втручання у права людини під час негласних слідчих дій; аналіз національної судової практики та міжнародних стандартів; розробка рекомендацій щодо правового балансу між безпекою і свободами – 0,18 др. арк.
ISSN: 1461-3557 (Print), 1478-1603 (Online).
DOI: 10.1177/14613557241259865.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Косілова О. І. Еволюція функцій держави в умовах глобалізації. *Сучасні держава і право: теорія і практика*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Ірпінь, 7 груд. 2012 р.). Ірпінь: Нац. ун-т ДПС України, 2012. С. 269–271.
2. Косілова О. І. Людина у правовому вимірі сучасної української держави. *Людина і держава – плебсологічний вимір*: п'ята (ювілейна) Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 26 жовт. 2012 р.): матеріали доповідей та виступів. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2013. Вип. 5. С. 270–272.
3. Косілова О. І. Конституціоналізм як режим взаємовідносин громадянського суспільства і держави. *Дні науки філософського факультету*: міжнар. наук. конф. (Київ, 16–17 квіт. 2013 р.): матеріали доповідей і виступів. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2013. Ч. IX. С. 352–354.
4. Косілова О. І. Інститут омбудсмана в механізмі правового захисту прав і свобод особи – світовий досвід та Україна. *Проблеми юриспруденції: теорія,*

практика, суспільний досвід: матеріали міжнар. юр. наук.-практ. інтернет-конф. "Актуальна юриспруденція" (Київ, 8 жовт. 2013 р.). Київ, 2013. С. 82–87.

5. Косілова О. І. Розуміння свободи у працях Б. Констана. *Актуальні проблеми юридичної науки*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. "Дванадцяті осінні юридичні читання" (Хмельницький, 8–9 листоп. 2013 р.). У 2 ч. Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права, 2013. Ч. 1. С. 42–44.
6. Косілова О. І. Конституційно-правові основи формування громадянського суспільства в Україні. *Роль права та закону в громадянському суспільстві*: міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 14–15 лют. 2014 р.). У 2 ч. Київ: Центр прав. наук. досліджень, 2014. Ч. 1. С. 35–37.
7. Косілова О. І. Права і свободи людини і громадянина як об'єкти конституційно-правових відносин. *Права та свободи людини і громадянина: механізм їх реалізації та захисту різними галузями права*: міжнар. наук.-практ. конф. (Братислава, Словаччина, 19–20 верес. 2014 р.). Bratislava: Fakulta prava, Paneuropska Vysoka Skola, 2014. С. 203–206.
8. Косілова О. І. Роль недержавних правозахисних організацій в забезпеченні прав і свобод людини і громадянина в Україні. *Права людини і громадянське суспільство в Україні: проблеми теорії та практики*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 21 листоп. 2014 р.). Київ: Центр навч., наук. та період. видань НА СБ України, 2014. С. 14–20.
9. Косілова О. І. Децентралізація публічної влади в Україні в контексті євроінтеграції. *Проблеми правової реформи і розбудови громадянського суспільства в Україні*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 17–18 жовт. 2014 р.). Харків: ГО "Асоціація аспірантів-юристів", 2014. С. 27–30.
10. Косілова О. І. Конституційно-правові основи формування громадянського суспільства в Україні. *Роль права та закону в громадянському суспільстві*: міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 14–15 лют. 2014 р.). У 2 ч. Київ: Центр прав. наук. досліджень, 2014. Ч. 1. С. 35–37.
11. Косілова О. І. Еволюція ідей про безпеку у світовій політико-правовій думці. *Закарпатські правові читання*: матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 21–23 квіт. 2016 р.). Ужгород: ПП "АУТДОР_ШАРК", 2016. Т. 1. С. 44–48.
12. Косілова О. І. Роль інституцій громадянського суспільства у забезпеченні національної безпеки держави. *Актуальні питання державотворення в Україні*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 20 трав. 2016 р.). У 3 т. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2016. Т. 1. С. 151–153.
13. Косілова О. І. Політична безпека як складова національної безпеки держави. *Дні науки філософського факультету*: матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 20–21 квіт. 2016 р.). Київ: ВПЦ "Київський університет", 2016. Ч. 9. С. 202–204.
14. Косілова О. І. Сучасні виклики та загрози політичній безпеці України. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф.

(Хмельницький, 3 берез. 2017 р.). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2017. С. 255–258.

15. Косілова О. І. Формування громадянського суспільства як передумова забезпечення соціально-політичної стабільності в Україні. *Дні науки філософського факультету – 2017*: матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 25–26 квіт. 2017 р.). Київ: ВПЦ "Київський університет", 2017. Ч. 8. С. 159–161.
16. Косілова О. І. Державне управління у сфері забезпечення національної та державної безпеки: теоретичні аспекти. *Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань в Україні*: матеріали IX всеукр. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 8 груд. 2016 р.). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2016. С. 44–46.
17. Косілова О. І. Реалізація принципу верховенства права у забезпеченні політичної безпеки держави. *Закарпатські правові читання*: матеріали X міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 19–21 квіт. 2018 р.). Ужгород: РІК.У, 2018. Т. 1. С. 69–74.
18. Косілова О. І. Сепаратизм в Україні як загроза національній та політичній безпеці. *Освіта і наука у сфері національної безпеки: проблеми та пріоритети розвитку*: зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. (Острог, 1 груд. 2017 р.) / за заг. ред. М. С. Романова. Острог: Вид-во Нац. ун-ту "Острозька академія", 2017. С. 62–64.
19. Косілова О. І. Роль індикаторів у визначенні викликів та загроз політичній безпеці держави. *Стан та перспективи реформування сектору безпеки та оборони України*: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 30 листоп. 2018 р.). Київ: ФОП Кандиба Т. П., 2018. С. 293–294.
20. Косілова О. І. Політична участь як форма реалізації політичних прав: особливості у ФРН та в Україні. *Основні права людини: розуміння та виклики*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 10 груд. 2019 р.). Київ: Видавн. дім "Гельветика", 2019. С. 37–40.
21. Косілова О. І. Обмеження права на створення та діяльність політичних партій: досвід ФРН та України. *Глобалізаційні виклики сучасності*: матеріали регіон. наук.-практ. семінару (Дніпро, 17 черв. 2020 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. С. 29–32.
22. Косілова О. І. Політичні права і свободи людини та громадянина: еволюція й розвиток, сучасне тлумачення. *Розвиток науки і техніки: проблеми та перспективи*: зб. тез всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з нагоди відзначення Дня науки – 2020 в Україні (Київ, 21 трав. 2020 р.). Київ: ДНДІ МВС України, 2020. С. 286–291.
23. Косілова О. І. Е-урядування як інструмент забезпечення та реалізації прав та свобод громадян. *Економічні свободи та інституції: правове регулювання та ефективність*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 22–23 жовт. 2020 р.) / за заг. ред. М. В. Савчина, М. В. Менджула, В. М. Рошканюка. Ужгород: РІК-У, 2020. С. 80–86.
24. Косілова О. І. Критерії пропорційності обмежень прав людини та верховенства права в умовах пандемії. *Права людини у «ковідному» світі*: зб. тез міжнар. наук. конф. (Харків, 14 трав. 2021 р.). Харків: Нац. юрид. ун-т

імені Ярослава Мудрого, 2021. С. 105–112. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/

25. Косілова О. І. Особливості забезпечення права на громадянство на тимчасово окупованих територіях. *Закарпатські правові читання: право як інструмент стійкості та розвитку в умовах сучасних цивілізаційних викликів*: матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 27 квіт. 2023 р.). Ч. 1. Львів–Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 146–149. URL: http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/book/193
26. Косілова О. І. Забезпечення права на гідність в умовах воєнного стану. *Міжнародне право XXI століття: сучасність та майбутнє*: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. (Ірпінь, 25 трав. 2022 р.). Ірпінь: Держ. податк. ун-т, 2022. С. 136–140.
27. Косілова О. І. Універсальність основних прав людини. *Всеукраїнська юридична науково-практична конференція* (Тернопіль, 30 листоп. 2023 р.): тези наук. доп. Тернопіль: Західноукраїнський нац. ун-т, 2024. С. 89–95.
28. Косілова О. І. Цифровізація політичних процесів: виклики, можливості та роль штучного інтелекту в Україні. *Права людини: історичний вимір і сучасні тенденції*: зб. наук. праць XII всеукр. наук.-практ. конф. (Житомир, 5 груд. 2024 р.). Житомир: Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка, 2025. С. 97–101. URL: http://eprints.zu.edu.ua/42969/

Оцінки мови та стилю дисертації. Дисертація Косілової Ольги Іванівни на тему «Конституційно-правове забезпечення політичних прав і свобод людини та громадянина: доктринально-правові підходи до розуміння в умовах викликів сучасності» написана грамотно, державною мовою з належним використанням наукової лексики, зі знанням спеціальної термінології. Стиль викладу матеріалів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій відзначається логічністю та забезпечує доступність їх сприйняття. Дисертаційна робота викладена і оформлена відповідно до вимог Державного стандарту України 30008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення». Оформлення дисертації відповідає діючим вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в логічній послідовності розв'язування завдань дослідження.

Відповідність принципам академічної доброчесності. Дисертація не містить необґрунтованих запозичень та плагіату. У роботі дотримано правила посилання на джерела інформації у випадку використання підходів, положень, тверджень, відомостей. Надано достовірну інформацію про результати досліджень, джерела використаної інформації.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК:

За актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованості, теоретичного та практичного значення здобутих результатів дисертаційна робота Косілової Ольги Іванівни на тему «Конституційно-правове забезпечення політичних прав і свобод людини та громадянина: доктринально-правові підходи до розуміння в умовах викликів сучасності» відповідає спеціальності 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право та вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук, а саме вимогам пунктів постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів» від 17 листопада 2021 року № 1197.

Авторка роботи, Косілова Ольга Іванівна, може бути представлена до публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук зі спеціальності 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право.

Рекомендувати прийняти до захисту дисертацію Косілової Ольги Іванівни на тему «Конституційно-правове забезпечення політичних прав і свобод людини та громадянина: доктринально-правові підходи до розуміння в умовах викликів сучасності».

Рецензенти:

доктор юридичних наук, професор Наталія КАМІНСЬКА

доктор юридичних наук, професор Володимир ПРОЩАЄВ

доктор юридичних наук, доцент Ольга СТРЄЛЬЦОВА

ПОГОДЖЕНО:

проректор з наукових досліджень
та трансферу технологій ДУ КАІ,
доктор технічних наук, професор Сергій ГНАТЮК